

Verslag van de CSW69 & Beijing +30 *debriefing* bijeenkomst

Op donderdag 17 april 2025 vond de debriefing plaats van de 69^e zitting van de *Commission on the Status of Women* (CSW69). Maatschappelijke organisaties en leden van de Nederlandse regeringsdelegatie, waaronder NGO-vertegenwoordiger Quirine Lengkeek en jongerenvertegenwoordiger Fenna Timsi, kwamen bijeen in Den Haag om te reflecteren op de uitkomsten van de recente CSW.

Een veranderend politiek landschap

Een van de hoofdthema's van de bijeenkomst was hoe het huidige politieke klimaat de dynamiek van internationale onderhandelingen heeft veranderd. Over de hele wereld heeft de opkomst van extreemrechtse ideologieën, anti-gender retoriek en krimpde burgerlijke ruimte het moeilijker gemaakt om consensus te bereiken over fundamentele mensenrechten en gendergelijkheidskwesties.

Tijdens de CSW waren deze spanningen zichtbaar in de onderhandelingen. Sommige landen die eerder progressieve taal hebben gesteund, waren dit jaar terughoudend. Het was daarom niet gemakkelijk om tot overeenstemming te komen. De Politieke Verklaring die uiteindelijk werd aangenomen is het resultaat van vele uren onderhandelen en compromissen. De verklaring bevat de wereldwijde toezegging om te blijven werken aan gendergelijkheid, maar weerspiegelt ook de moeilijkheden om eenheid te bewaren. Daarnaast werd er dit jaar in de CSW besloten over de prioriteitsthema's voor de komende vier jaar: toegang tot rechtspraak (2026), gendergelijkheid in de context van de 2030-agenda voor duurzame ontwikkeling (2027), zorg- en ondersteuningssystemen (2028) en humanitaire noodsituaties (2029). Hierdoor blijven

belangrijke thema's zoals zorgarbeid en economische rechtvaardigheid op de agenda blijven staan. Bovendien zijn oudere vrouwen een specifiek aandachtspunt in de CSW van volgend jaar. Meer informatie hierover is te vinden in het [Multi-year Programme of Work](#) (MYPOW).

Veel stemmen, één doel

Een van de sterkste aspecten van de CSW dit jaar was de verscheidenheid aan stemmen die een bijdrage leverden. Naast de officiële bijeenkomsten werden er honderden evenementen, georganiseerd door verschillende NGO's en activisten. Deze evenementen waren belangrijk om ruimte te creëren voor mensen die vaak worden uitgesloten van de formele onderhandelingen. Niet iedereen kon echter aanwezig zijn bij de CSW. Sommige leden van het maatschappelijk middenveld werd de toegang tot de VS ontzegd, wat de toenemende problemen van uitsluiting blootlegde. Dit leidde ertoe dat WO=MEN de campagne “[Access Denied](#)” lanceerde, die de aandacht vestigde op hoe moeilijk het vooral is voor gestigmatiseerde gemeenschappen zoals transgender personen, mensenrechtenactivisten en sekswerkers, om gehoord te worden in internationale ruimten. Er waren evenementen die terugblikten op feministische geschiedenis, zoals een heruitvoering van de “Lesbian Tent” van de conferentie in Beijing in 1995. Dit hielp om feministische bewegingen nieuw leven in te blazen, vooral voor degenen die zich niet altijd vertegenwoordigd voelen. De energie tijdens de CSW werd beschreven als zowel inspirerend als verontrustend. Terwijl de aanwezigen blij waren om met elkaar in contact te komen en strategieën uit te wisselen, voelden ze ook de toenemende bedreigingen voor gendergelijkheid en vrouwenrechten.

Opstaan tegen tegenwerking

Een van de belangrijkste reflecties die naar voren kwam tijdens de debriefing was het belang van politieke moed. De Nederlandse staatssecretaris voor Emancipatie, Mariëlle Paul, maakte haar internationale debuut op de CSW69. Ze gebruikte haar platform om zich duidelijk uit te spreken tegen de anti-gender ontwikkelingen in Hongarije en om de inzet van Nederland voor mensenrechten te onderstrepen. Dit soort leiderschap is essentieel in het huidige politieke klimaat. Tijdens de debriefing werd benadrukt dat het steeds belangrijker wordt om je internationaal uit te spreken voor vrouwenrechten en gendergelijkheid, maar dat tegelijkertijd de bescherming van gendergelijkheid in eigen land niet mag worden vergeten. Samenwerken in coalities en het opbouwen van sterke politieke allianties om zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken zijn belangrijke strategieën.

Analyse politieke declaratie

Britt Myren, senior onderzoeker bij Atria, presenteerde een analyse van de politieke declaratie. Uit de analyse kwamen zowel vooruitgang als tegenslagen naar voren. Positief is dat de tekst sterkere taal over groepen die gemarginaliseerd zijn bevat. Zo worden inheemse vrouwen, vrouwen met een handicap, vrouwen in conflictgebieden en vluchtelingenvrouwen specifiek erkend. Er zijn ook goede ontwikkelingen op het gebied van arbeidsrechten, waaronder een duidelijke vermelding van het recht om je te organiseren en collectief te onderhandelen, in overeenstemming met de normen van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO).

Verschillende belangrijke onderwerpen ontbreken echter in de politieke declaratie. Het meest opvallende is dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) niet genoemd

wordt. Dit is een grote teleurstelling, omdat dit van cruciaal belang is voor het bewerkstelligen van gendergelijkheid. Ook intersectionaliteit wordt niet genoemd, ondanks dat dit een essentieel concept is om te begrijpen hoe overlappende identiteiten het leven van mensen beïnvloeden. Klimaatverandering wordt slechts kort en in vage bewoordingen genoemd. Tijdens het onderhandelingsproces werden sommige termen afgezwakt, zo werd bijvoorbeeld “diversiteit” gereduceerd tot “divers” en verwijzingen naar “jeugd” werden veranderd in “huidige en toekomstige generaties”. Hoewel dit kleine veranderingen in de formulering lijken, weerspiegelen ze diepere politieke weerstand en voorzichtigheid onder de onderhandelaars. De Nederlandse delegatie heeft veel van haar prioriteiten in de definitieve documenten kunnen opnemen. Dat succes is bemoedigend, maar mag niet als vanzelfsprekend worden beschouwd, omdat het grote inspanningen en zorgvuldig navigeren door de complexe politieke dynamiek vergde.

In het algemeen laat de politieke verklaring zowel de vooruitgang die nog steeds mogelijk is als de zeer reële druk die gendergelijkheid tegenwerkt zien. Het onderstreept hoe moeilijk het wordt om dergelijke basisovereenkomsten op wereldniveau te handhaven. Tegelijkertijd is deze politieke verklaring sterker dan velen hadden verwacht, vooral in een context waarin landen zich verzetten tegen zelfs maar het noemen van het woord 'gender'. Het op consensus gebaseerde slotdocument kan daarom worden beschouwd als een belangrijke prestatie.

Voorzichtig vooruitkijken

Er was voorzichtig optimisme over de resultaten van de CSW69, maar ook bezorgdheid over wat er in het verschiet ligt. Nu de VS lid is geworden van de CSW als een van de 45 leden en het politieke klimaat meer gepolariseerd is geworden, vrezen velen dat toekomstige bijeenkomsten van consensusvorming zullen veranderen naar stemming. Dit probeerden de VS ook tijdens de CSW69 te bereiken, maar zonder succes omdat ze nog geen lid waren van de commissie. Een stemming over het slotdocument zou de manier waarop overeenkomsten tot stand komen fundamenteel veranderen en zou tot diepere verdeeldheid kunnen leiden.

Uitspreken ondanks obstakels

Jonge activisten op de CSW spraken over de bedreigingen waarmee ze te maken hebben, waaronder intimidatie en toezicht. In een voorbeeld, dat werd gedeeld door jongerenvertegenwoordiger Fenna Timsi, werd verteld dat er Amerikaanse immigratieambtenaren aanwezig waren op een universiteit tijdens activistenbijeenkomsten - een alarmerend teken van krimpende burgersruimte, zelfs in een democratische context. In de CSW Jongerendialoog die werd voorgezeten door Fenna, riepen jongeren op om hun participatie serieuzer te nemen. Een duidelijke aanbeveling was om ervoor te zorgen dat de Jongerendialoog een formeel onderdeel van toekomstige CSW's blijft. Ze benadrukten ook het belang van het gebruik van ethische gegevens en het bestrijden van verkeerde informatie als onderdeel van hun pleitbezorging. Quirine Lengkeek (FNV Mondiaal), de Nederlandse NGO vertegenwoordiger dit jaar, beschreef haar indrukken van de afgelopen CSW en wat er in het verschiet ligt. “Het zal moeilijk zijn om te blijven deelnemen als vanuit deelnemende landen de financiering wordt verlaagd en reizen aan banden wordt gelegd en als transfobie de kop blijft opsteken zelfs nadat formele toezeggingen zijn gedaan”, deelt Quirine. Het laatste deel verwijst naar de anti-trans uitspraken van een groot aantal regeringsvertegenwoordigers tijdens de slotceremonie van CSW. Sommige deelnemers beschreven de CSW69 als een soort “afscheidstournee” voor leden van het maatschappelijk middenveld die door deze toenemende barrières en risico's misschien niet meer terug kunnen keren. Toch was er waardering voor de veerkracht van het Nederlandse maatschappelijk middenveld, dat solidair was met mondiale partners en op alle mogelijke plekken probeerde hun stem te laten horen.

Samenwerken aan verandering

In de groepsdiscussie na het panelgesprek werd het belang om verbonden te blijven en de huidige vorm van samenwerking ook in de toekomst voor te zetten benadrukt. Ongeacht de prioriteiten van het zittende kabinet.ⁱ De Nederlandse overheid en het maatschappelijk middenveld waaronder Atria, vakbond FNV Mondiaal en platforms als WO=MEN moeten blijven samenwerken. Deze netwerken zijn van essentieel belang om overheden verantwoordelijk te houden en de agenda vooruit te duwen. Een deelnemer vatte het krachtig samen: “Je kunt snijden in onze financiering, maar je kunt niet snijden in onze stem.” Zolang mensen zich blijven organiseren, kennis blijven delen en elkaar blijven steunen, zal de wereldwijde beweging voor gendergelijkheid vooruit blijven gaan, zelfs in moeilijke tijden.

WAtria en WO=MEN bedanken iedereen die heeft bijgedragen aan CSW69.

ⁱ Inmiddels is het kabinet gevallen